

խուսափէր այնպիսի գրաբարաբանութիւններից, ինչպէս է. «խորհել պարտենք», «այդունակ», և այլն:

Տ. Յ.

Յարութիւն Յայեան. «Միևնոյն դագաղում» պատկեր, 16 երես. Թիֆլիս, 1905, գ. 4 կ.:

«Միևնոյն դագաղում»-ը՝ մի յաջողուած պատկեր է կովկասեան վերջին դառն իրականութիւնից:

Ինձ առանձնապէս դուր է գալիս պատկերի մտայղացումը (замыселъ), որ իրաւունք է տալիս ասելու, թէ պ. Յայեանի մէջ սկսում է արտայայտուել բեկետրիստի ձիրք:

Կատարումը նոյնպէս վատ չէ, բայց այդ կողմից՝ պատկերի արժանաւորութիւնները աւելի բացասական արժանաւորութիւններ են: Պատկերը ազատ է խոշոր պակասութիւններից: Աչքի է ընկնում մանաւանդ այն պակասութիւնների բացակայութիւնը, որոնք մատնանիշ արուեսցին պ. Յայեանի առաջին պատկերները քննադատողների կողմից:

Պատկերի ոճը ամփոփ է և լեզուն՝ իսկական հայերէն, որ ամենակին չի յիշեցնում պ. Յայեանի թարգմանական հայերէնը Կլարա Յետկինի գրքում:

Տ. Յ.

Փառնակէս. «Զուտողի մալը ուտողին հալալ ա» կամ «Ճարպիկ փառաբան» լողելի մէկ արարուածով. Երևան 1905 թ. 58 եր. գ. 40 կ.

Բազուեցի երիտասարդ Սարգիս Օձխուզողեանը շանտաժի միջոց է դարձնում Սինոդի վեջին կարգադրութիւնը. նրա նշանածի, օրիորդ Զարուհու հայրը, Թորոս Ասլանեանը, տասը հազար ռուբլու օժիտ է խոստացել: Այդ քիչ է թւում յարգելի երիտասարդին: Նա այնպէս է ձեռնցնում, թէ մտադիր է հրաժարուել օրիորդ Զարուհուց, որովհետեւ, ինչպէս լսել է, օրիորդի հայրը բարակացաւ ունի, իսկ մայրը՝ լուսնոտ է: Կասկածները փարատելու համար՝ պահանջում է բժշկական քննութեան ենթարկել օրիորդին և նրա ծնողներին: Ասլանեանները զայրացած են: Երիտասարդը յայտնում է, որ Կարելի է բանը բժշկական քննութեան չհասցնել, սակայն այն պայմանով, որ Ասլանեանները օրիորդի օժիտի վրայ մի հինգ հազար էլ աւելացնեն, օրիորդի ապագայ բժշկութեան համար:

Միջամտում է Փիլիպպոս Կիկերոնեանը, ճարպիկ փաստաբանը: Նա հաւտացնում է ազահ փեսացուին, թէ նրա նշանածի ծնողները արդէն բժշկից վկայական են ստացել, թէ բոլորովին առողջ են, և իրան, փաստաբանին, յանձնել են դատ սկսել փեսացուի դէմ և մեղադրել նրան իբրև զրպարտչի: Փեսացուն թակարդ ընկած է զգում իրան և սկսում է բանակցութիւններ հաշտութեան մասին, բայց, Վիտտէի տաղանդից զուրկ լինելով, յաջողութիւն չի ունենում, մերժումն է ստանում, ստիպում է հազար բուրլու փոխանակազիր ստորագրել յօգուտ մի անօթիտ օրիորդի, որպէսզի իր դէմ զրպարտութեան դատ չսկսեն և վերջիվերջոյ վճռուում է, մօտիկ ծանօթութիւն կապելով տանտիրոջ ծառայի բռունցքների հետ: Իսկ օրիորդ Ջարուհին նշանւում է փաստաբանի հետ:

Վօդըվիլը թեթև է կարդացւում և թեթև կը նայուի ու թերեւս բաւականութիւն պատճառի դաւառական սակաւապահանջ հանդիսատեսներին:

Մի քանի թեթև նկատողութիւններ:

Ինչքան էլ մեծ լինի վօդըվիլ գրողների ազատութեան ասպարէզը, այնուամենայնիւ հաւանականութեան օրէնքը և ճշտութիւնը զոնէ նուազագոյն չափով պարտադիրներ են նրանց համար:

Ոչ մի փաստաբան մէկի մասին բերանացի անպատուաբեր լուր տարածելը դիֆֆամացիա չի անուանիլ և լուր տարածողին 5555-րդ յօտուածով չի սպառնալ, որովհետև ուսաց օրէնքով դիֆֆամացիա կարող է տեղի ունենալ միմիայն տպագրական խօսքի միջոցով իսկ 5555-րդ յօտուած գոյութիւն չունի:

Բայց այդ նկատողութիւնը մանրամասնութեան է վերաբերում: Աւելի էական է այն, որ երբ փաստաբանի սպառնալիքից յետոյ փեսացուն խնդրում է մոռացութեան տալ եղածը, փաստաբանը յայտնում է, որ այդ անկարելի է, որովհետև օրիորդ Ջարուհու նշանածը այժմ ինքն է, և այդպէս էլ լինում է: Կարծէք թէ նշանած ընտրելը և փեսացուին փոխելը այնպիսի գործողութիւն է, ինչպէս ձեռնոցներ ընտրելն ու փոխելը:

Սակայն այդ պակասութիւնը հնչում է վերացնել: Բաւական է մոցնել վօդըվիլի մէջ մի տեսարան, որի բովանդակութիւնը կարող էր մօտաւորապէս այս լինել,—օրիորդ Ջարուհին հրաժարիւն է փեսացուից և զղջում է, որ մերժել է իր մանկութեան բարեկամ և իրան սիրող Կիկերոնեանի առաջարկութիւնը. տեղի է ունենում բացատրութիւն, որի մէջ կարող էր դեր խաղալ մօլիէրեան մի աղախին, և նրանք վճռում

են խաղալ Օձխուզողիանի գլխին այն խաղը, ինչ որ խաղում է վօդըվերում Կիկերոնեանը:

Տ. Յ.

### ՆՈՐ ՄՏԱՅՈՒԱԾ ԳՐԳԵՐ

- 1) Կոմս Լ. Ն. Տօլստոյի «Երկերի ժողովածու. № 1. Կրէյցերի Սօնատը, վերջաբանը, Կանանց և Սէր». Թարմանեց Ե. Ճ. Վ. Մուրադեան, Վաղարշապատ, 1905 թ., գ. 60 կ.:
- 2) Ճամբորդ՝ «Գեղեցիկը», Թիֆլիս, 1905 թ., գ. 10 կ.:
- 3) Ժ. Մսաճն՝ «Նապաստակ Խէչանի վրէժխնդրութիւնը կամ ինքդ քեզ օգնիր», զրոյց, պատկերազարդ, Ֆրանս. փոխ. Լ. Մ.-Աղամեան, Թիֆլիս, 1905 թ., գ. 75 կ.:
- 4) Կօտ-Մուրիկա՝ «Փոքրիկ ծովակն ու խլըշիկ նապաստակը, զրոյց պատկերազարդ. փոխադրեց Լ. Մ.-Աղամեան, Թիֆլիս 1905 թ., գ. 1 ր.:
- 5) Մ. Սեմենկա՝ «Առաջին վաստակ», զրոյց պատկերազարդ, փոխադրեց Լ. Մ.-Աղամեան, Թիֆլիս, 1905 թ., գ. 60 կ.:
- 6) Վիկտորիա՝ Սարգու, «Ոգեհարցութիւն» (Spiritisme), Թատերգ. երեք արարուածով, Թարգմ. Լ. Մ.-Աղամեան, Թիֆլիս, 1905 թ., գ. 50 կ.:
- 7) Բժ. Վ. Արծրունի՝ «Մանկիկ», առաջին մաս, նկարներով, 1905, թ., Թիֆլիս, գ. 40 կ.:
- 8) Բեյօլօնսկի՝ «Խնճնավարութիւն և ղէմսովօ», Թարգմ. Յ. Թաղէսեան, Թիֆլիս, 1905 թ., գ. 10 կ.:
- 9) Ե. Ֆրանգեան՝ «Ատրպատական», պատկերազարդ, Թիֆլիս, 1905 թ., գ. 1 ր. 50 կ.:
- 10) Մ. Տ. Շւոտ՝ «Բրդերը Տաճկաց-Հայաստանում (աղգադրական նիւթեր), հատոր Ա., Ս.-Պետ. 1905 թ., գ. 75 կ.:
- 11) Մ. Տ. Շւոտ՝ «Հնչակ», Ս.-Պետ. 1905 թ. գ. 10 կ.:
- 12) Մ. Տ. Շւոտ՝ «Արամը», Ս.-Պ. 1905 թ., գ. 25 կ.:
- 13) Կ. Յետկին՝ «Կիւնը և նրա տնտեսական դրութիւնը, Թ. ո. Յ. Ես., Թիֆ., 1905 թ., գ. 15 կ.: